

Na osnovu člana 12 stav 5, člana 14 stav 7 i člana 131 stav 1 tačka 2 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl. list Crne Gore", broj 110/23) u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima za izradu smjernica za analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl. list Crne Gore", broj 22/24), Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na 2. redovnoj sjednici održanoj 27.06.2024. godine donosi

SMJERNICE ZA ANALIZU RIZIKA I USPOSTAVLJANJE SISTEMA UPRAVLJANJA RIZIKOM OD PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA U POŠTI CRNE GORE

I UVODNE ODREDBE

1. Nadležnosti Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) je, na osnovu člana 12 stav 5 i člana 14 stav 7 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl. lista Crne Gore", broj 110/23) (u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o bližim kriterijumima za izradu smjernica za analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list Crne Gore", br. 22/24) (u daljem tekstu: Pravilnik) ovlašćena da utvrdi smjernice za analizu rizika i uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma u Pošti Crne Gore.

Agencija na osnovu člana 131 stav 1 tačka 2 Zakona vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona i na osnovu njega donijetih propisa, u odnosu na Poštu Crne Gore.

2. Cilj smjernica

Ovim smjernicama se, u skladu sa Zakonom i propisima donijetim na osnovu Zakona, bliže uređuje izrada analize rizika kojom obveznik utvrđuje procjenu rizičnosti pojedinog klijenta, grupe klijenata, države, ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda, usluga i distributivnih kanala i uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Smjernice se donose radi prepoznavanja i upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma i uspostavljanja i unapređenja efikasnosti sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, a njihov osnovni cilj jeste utvrđivanje standarda postupanja obveznika u preduzimanju mjera i radnji za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

3. Obveznik

Ove smjernice je, saglasno Zakonu, dužna da primjenjuje Pošta Crne Gore (u daljem tekstu: Obveznik).

Obveznik je dužan da u skladu sa ovim smjernicama, propisom iz člana 15 stav 1 Zakona koji donosi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i nacionalnom procjenom rizika donese interni akt o analizi rizika i uspostavljanju sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma u roku koji je propisan članom 143 Zakona.

Obveznik donosi interne procedure imajući u vidu veličinu društva, obim i složenost poslova koje obavlja, vrstu i kompleksnost proizvoda i usluga koje nudi i ostale elemente koji mogu uticati na izloženost Obveznika riziku pranja novca, odnosno finansiranja terorizma.

4. Definicije

Izrazi koji se koriste u ovim smjernicama imaju sledeća značenja:

Pranjem novca, u smislu člana 2 Zakona, smatra se:

1. konverzija ili prenos novca ili druge imovine, sa znanjem da su taj novac ili druga imovina stečeni kriminalnom djelatnošću ili učestvovanjem u toj djelatnosti u svrhu prikriivanja ili lažnog prikazivanja nezakonitog porijekla imovine ili pomaganja bilo kom licu koje učestvuje u vršenju te djelatnosti u izbjegavanju pravnih posljedica djelovanja tog lica;
2. prikriivanje ili lažno prikazivanje prirode, porijekla, mjesta na kojem se nalazi, kretanja, raspolaganja ili vlasništva nad novcem ili drugom imovinom, prava povezanih sa novcem ili drugom imovinom, sa znanjem da su taj novac ili druga imovina stečeni kriminalnom djelatnošću ili učestvovanjem u toj djelatnosti;
3. sticanje, posjedovanje ili upotreba novca ili druge imovine ako se u vrijeme prijema zna da su taj novac ili druga imovina stečeni kriminalnom djelatnošću ili učestvovanjem u toj djelatnosti;
4. učestvovanje u izvršenju, udruživanje radi izvršenja, pokušaj izvršenja i pomaganje, podsticanje, olakšavanje i savjetovanje u vezi sa izvršenjem radnji iz tač. 1, 2 i 3.

Finansiranjem terorizma, u smislu člana 3 Zakona, smatra se:

1. obezbjeđivanje, stavljanje na raspolaganje ili prikupljanje novčanih sredstava ili imovine, na bilo koji način, neposredno ili posredno, sa namjerom da se upotrijebe ili ako se zna da će se u cjelosti ili djelimično upotrijebiti za izvršenje terorističkog akta, odnosno pokušaj njihovog obezbjeđivanja, stavljanja na raspolaganje ili prikupljanja na bilo koji način, neposredno ili posredno, sa namjerom da se upotrijebe ili uz saznanje da mogu biti upotrijebljeni u cjelosti ili djelimično:
 - za pripremanje ili izvršenje terorističkog akta u smislu Zakona,
 - za finansiranje organizacija koje za cilj imaju vršenje djela iz alineje 1 ove tačke ili pripadnika tih organizacija ili pojedinca koji za cilj ima vršenje tih djela, ili
 - od strane terorista ili terorističkih organizacija u bilo koju svrhu;
2. podstrekavanje ili pomaganje u obezbjeđivanju ili prikupljanju novčanih sredstava ili imovine iz tačke 1.

Rizik se može definisati kao vjerovatnoća nekog događaja i njegovih posljedica.

Prilikom procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma potrebno je razlikovati inherentni i rezidualni rizik.

Inherentni rizik je unutrašnji rizik koji postoji prije primjene kontrolnih mehanizama ili mjera i procedura ublažavanja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno naslijeđeni rizik.

Rezidualni rizik je nivo rizika koji preostaje nakon primjene kontrolnih mehanizama, mjera i procedura ublažavanja utvrđenih rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno stečeni rizik.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma se manifestuje na nacionalnom nivou i na nivou obveznika.

Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma identifikuje i procjenjuje ovu vrstu rizika na državnom nivou. Nacionalnu procjenu rizika utvrđuje Vlada najmanje jednom u tri godine, a njeno ažuriranje se vrši po potrebi.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma kod Obveznika podrazumijeva rizik da će klijent, odnosno korisnik poštanskih usluga zloupotrijebiti sistem Obveznika, odnosno poslovni odnos uspostavljen za obavljanje novčanih poštanskih usluga koje pruža Obveznik ili usluga koje Obveznik vrši kao agent banke i drugih platnih institucija, u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma.

Analiza rizika je postupak u kojem Obveznik identifikuje i procjenjuje rizike uzimajući u obzir faktore rizika pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije, proizvoda, usluga ili distributivnog kanala koji mogu biti upotrijebljeni za pranje novca ili finansiranje terorizma.

U procesu primjene obaveza propisanih Zakonom, Obveznik je dužan identifikovati rizike i izvršiti procjenu:

- rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kojem je izložen zbog prirode i složenosti svog poslovanja (procjena rizika cjelokupnog poslovanja);
- rizika od pranja novca i finansiranja terorizma za svaku grupu ili vrstu klijenta poslovnog odnosa usluge, odnosno transakcije koju obavlja (pojedinačne procjene rizika);
- rizika za nove proizvode, usluge ili distributivne kanale.
-

Upravljanje rizikom je proces koji se koristi kao pomoć u odlučivanju, a koji uključuje prepoznavanje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, procjenu ovih rizika, razvoj i primjenu metoda za upravljanje i ublažavanje identifikovanih rizika, odnosno uspostavljanje sistema politika, kontrole i procedura za umanjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Pristup zasnovan na procjeni rizika u kontekstu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma je proces koji obuhvata:

- procjenu rizika poslovnih aktivnosti i klijenata korišćenjem određenih propisanih kriterijuma/faktora kao što su:
 - o proizvodi, usluge i distributivni kanali;
 - o država ili geografsko područje;
 - o klijenti i poslovni odnosi;
- smanjenje rizika kroz primjenu kontrola i mjera prilagođenih identifikovanim rizicima;
- ažuriranje podataka o identifikaciji klijenta;
- redovno praćenje transakcija i poslovnih odnosa u skladu sa procijenjenim nivoom rizika

Procjena i smanjenje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma ima dinamički karakter, što znači da se identifikovani rizici mogu promijeniti ili evoluirati tokom vremena, pa je pristup zasnovan na riziku potrebno ponovo procijeniti i ažurirati kada se promijene faktori rizika.

II SADRŽAJ SMJERNICA

Na osnovu ovih smjernica Obveznik vrši analizu rizika i uspostavlja sistem upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Smjernice obuhvataju:

- način utvrđivanja mogućnosti poslovanja sa klijentom;
- procjenu rizičnosti pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda, usluga i distributivnih kanala sa aspekta sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- način identifikacije klijenta i stvarnog vlasnika klijenta, praćenje poslovnog odnosa i kontrolu transakcija;
- način uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma kojima je Obveznik izložen.

III ANALIZA RIZIKA

1. Način utvrđivanja mogućnosti poslovanja sa klijentom

Obveznik je dužan da prije uspostavljanja poslovnog odnosa i prije izvršenja usluge, odnosno transakcije preduzme propisane mjere utvrđivanja i provjere identiteta klijenta, praćenja poslovnog odnosa i kontrolu obavljanja usluga, odnosno transakcija u cilju obezbjeđivanja identifikacije i procjene rizika. Ukoliko Obveznik nije u mogućnosti da sprovede navedene mjere na način predviđen Zakonom, dužan je da odbije uspostavljanje poslovnog odnosa i izvršenje usluge, odnosno transakcije, a ukoliko je poslovni odnos već uspostavljen treba da ga raskine.

Osim obaveznog utvrđivanja identiteta klijenta, potrebno je da Obveznik uspostavi sistem primjene mjera propisanih Zakonom, kako bi bio u mogućnosti da za svakog klijenta utvrdi dovoljno relevantnih podataka i informacija za izvršenja procjene rizika. Tako utvrđena ocjena rizika bi predstavljala osnov za donošenje odluka o mogućnosti uspostavljanja poslovnog odnosa, koja naročito upućuje na primjenudaljih mjera prema tom klijentu (praćenje poslovnog odnosa i kontrolu transakcija).

Osnovni preduslovi za određivanje stepena rizika i preduzimanje potrebnih mjera su: utvrđivanje i provjera identiteta klijenta, podaci o cilju i prirodi poslovnog odnosa ili svrsi transakcije, iznos sredstava, obim transakcije, trajanje poslovnog odnosa, usklađenost poslovanja tog klijenta sa svrhom zaključivanja poslovnog odnosa i drugi podaci i informacije koji se odnose na rizični profil klijenta. Analiza podataka i dodjela ocjene rizika za pojedinačne elemente treba da dovede do konačne ocjene rizika i opšte prihvatljivosti klijenta vezano za uspostavljanje poslovnog odnosa, obavljanja usluge, odnosno transakcije.

Mjere koje obveznici preduzimaju da utvrde prirodu i svrhu poslovnog odnosa, kao i druge informacije o klijentu i transakcijama, moraju biti srazmjerne riziku i dovoljne da omoguće da se utvrdi ko je klijent, ko su eventualno stvarni vlasnici klijenta i koji je očekivani i prihvatljivi nivo rizika.

Izuzetno Obveznik može sprovesti propisane mjere provjere klijenta i tokom uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, ako je to neophodno radi uspostavljanja poslovnog odnosa i ako postoji niži rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma.

2. Procjena rizičnosti pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda, usluga i distributivnih kanala sa aspekta sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma

Pristup zasnovan na procjeni rizika (tzv. Risk Based Approach) je obavezan uslov za uspostavljanje poslovnog odnosa i njegovo trajanje, za obavljanje usluge, odnosno transakcije. Obveznik je dužan da s jednakom pažnjom postupa, kako prije uspostavljanja poslovnog odnosa i prilikom donošenja odluke o prihvatljivosti klijenta, tako i u toku trajanja poslovnog odnosa.

Obveznik je, shodno Zakonu, dužan da izradi interni akt koji sadrži i odredbe o analizi rizika, a kojim se procjenjuje rizičnost pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda, usluga i distributivnih kanala, radi sprječavanja korišćenja njegovih proizvoda ili pruženih usluga u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma.

Procjena rizičnosti bi trebala da se sastoji od dva povezana koraka:

- utvrđivanja faktora rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno identifikacije rizika i
- procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma

Analiza rizika kojom Obveznik utvrđuje procjenu stepena rizičnosti od pranja novca i finansiranja terorizma uključuje identifikaciju rizika, mjerenje rizika, praćenje i kontrolu

rizika. Na osnovu rezultata analize rizika, Obveznik je dužan da preduzme odgovarajuće radnje i mjere za umanjeње rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

Prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja povremene transakcije Obveznik je dužan da primijeni standardne mjere utvrđivanja i provjere identiteta klijenta, praćenja poslovnog odnosa i kontrole usluga, odnosno transakcija u cilju identifikacije a zatim i procjene rizika.

U skladu s izvršenim standardnim mjerama procjene rizika Obveznik svrstava klijenta u jednu od tri kategorije rizika, na osnovu kojih se određuju dalje vrste mjera.

Kategorija rizika	Šifra kategorije rizika
Niži rizik	A
Srednji rizik	B
Viši rizik	C

Osim standardnih mjera utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i kontrole usluga i transakcija, Obveznik može primijeniti i pojednostavljene i produbljene provjere praćenja poslovanja klijenta.

Ako Obveznik procijeni da klijent, grupa klijenata, država, geografsko područje, poslovni odnos, transakcija, proizvod, usluga ili distributivni kanal predstavlja niži rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma, može sprovesti pojednostavljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.

Ako Obveznik procijeni da klijent, grupa klijenata, država, geografsko područje, poslovni odnos, transakcija, proizvod, usluga ili distributivni kanal predstavlja viši rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma, dužan je da sprovede produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta.

Obveznik će za svaku kategoriju rizika utvrditi način i uslove pod kojima se klijentu dodjeljuje pojedini stepen rizika, kao i uslove pod kojima se utvrđeni stepen rizika može promijeniti.

Obveznik je dužan da procijeni rizik od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na novi proizvod, uslugu ili distributivni kanal koji pruža u okviru svoje djelatnosti, novu poslovnu praksu, kao i načine pružanja novog proizvoda, usluge ili distributivnog kanala, i to prije njihovog uvođenja.

Obveznik je dužan da procijeni rizik od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na korišćenje savremenih tehnologija u pružanju postojećih ili novih proizvoda, usluga ili distributivnih kanala.

Obveznik je dužan da procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, vezano za poslovanje koje obavlja kao agent banke i drugih platnih institucija, vrši na osnovu smjernica za analizu rizika i uspostavljanje sistema upravljanja rizikom, koje je utvrdila Centralna banka Crne Gore.

2.1. Identifikacija rizika

U postupku identifikacije rizika od pranja novca i finansiranja terorizma Obveznik razmatra informacije i podatke relevantne za analizu rizika, kao i faktore rizika klijenata, poslovnog odnosa, države ili geografskog područja, transakcije ili proizvoda, usluga i distributivnih kanala, radi sprječavanja korišćenja njegovih usluga ili proizvoda u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma.

Informacije i podaci za identifikaciju rizika koje je Obveznik dužan da razmotri i koristi iz javno dostupnih izvora, odnosno iz javnih registara i baza podataka obuhvataju:

- Nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma;
- izvještaje, tipologije i ostale informacije finansijsko-obavještajne jedinice koja je nadležna za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma i drugih nadzornih organa;
- listu visokorizičnih trećih država koju objavljuje finansijsko-obavještajna jedinica;
- znanje i iskustvo zaposlenih iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- informacije dobijene kao dio početnog procesa identifikacije i provjera.

Efikasna analiza rizika od pranja novca i finansiranja terorizma podrazmijevaja izradu i kontinuiranu primjenu adekvatne matrice rizika kroz koju se identifikuju različiti faktori i kategorije rizika i svakom se dodjeljuje ponder na osnovu njegove vjerovatnoće i uticaja. Kombinovanjem ponderisanih rizika, matrica omogućava procjenu ukupnog rizika (npr. klijent koji je državljanin Crne Gore, nema PEP status, neki su od kriterijuma koji imaju niži ponder).

Izrada analize rizika obuhvata sljedeće faktore rizika:

- **Faktore rizika klijenta:** faktori rizika koji se odnose na njegov status ili aktivnost (npr. državno tijelo, politički eksponirano lice, klijent čija je aktivnost povezana sa gotovinskim transakcijama, i sl.)
- **Faktore rizika povezane sa poslovnim odnosom, transakcijama, uslugama, distributivnim kanalima ili proizvodima** - rizik poslovnog odnosa npr. sa klijentom čija zemlja porijekla ne poštuje standarde iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, politički eksponiranim licem i drugim poslovnim odnosom koji po procjeni obveznika nose viši rizik.
- **Faktori rizika koji se odnose na određenu državu (ili geografsko područje)**, koja nema adekvatne sisteme za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, koja ima visok stepen korupcije ili kriminalne aktivnosti, država i geografsko područje prema kojima su međunarodne organizacije uvele restriktivne mjere.

Faktori rizika na osnovu kojih se utvrđuje stepen rizičnosti pojedinog klijenta ili grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa transakcije ili proizvoda, usluga ili distributivnih kanala, daju se u sljedećoj matrici rizika:

Matrica rizika

Faktori <u>višeg rizika</u> klijenta	
1.	Faktori <u>višeg rizika</u> klijenta: a) klijenti koji žive ili su registrovani u državama, odnosno geografskim područjima navedenim u tački 3 ove matrice; b) klijent koji je politički eksponirano lice; c) klijenti koji nisu rezidenti; d) pravna lica i privredna društva čija je djelatnost povezana sa velikim obrtom i gotovinskim transakcijama, kao što su restorani, prodavnice, kladionice, kazina, špediteri i dr.; e) ako je vlasnička struktura pravnog lica ili privrednog društva neuobičajena ili složena s obzirom na prirodu njegove djelatnosti; f) klijenti kod kojih je primijećeno učestalo slanje vrijednosnih/otkupnih pošiljaka; g) klijenti kod kojih je primijećeno učestalo slanje vrijednosnih poštanskih pošiljaka koje su osigurane na malu vrijednost; h) klijenti kod kojih je registrovano učestalo slanje novca; i) klijent za kojeg je Obveznik dostavljao finansijsko-obavještajnoj jedinici izvještaje o sumnjivim transakcijama u posljednje 3 godine; j) klijent za kojeg je finansijsko-obavještajna jedinica dala nalog o privremenom obustavljanju transakcije ili zahtjev za kontinuiranim praćenjem njegovog poslovanja;
Faktori <u>višeg rizika</u> u poslovnim odnosima, transakcijama, proizvodima, uslugama i distributivnim kanalima	
2.	Faktori <u>višeg rizika</u> u poslovnim odnosima, transakcijama, proizvodima, uslugama, distributivnim kanalima ili za proizvode: a) transakcije koje odstupaju od uobičajne poslovne prakse klijenata, odnosno korisnika poštanskih usluga; b) transakcije kod kojih klijent, odnosno korisnik poštanskih usluga očigledno prikriva pravi razlog obavljanja transakcija; c) učestalo slanje većeg broja vrijednosnih pošiljaka i uputnica u kraćem vremenskom periodu prema istom ili grupi istih primalaca; d) učestalo slanje uputnica, kao osnove za isplatu većeg novčanog iznosa istom primaocu ili grupi istih primalaca; e) korišćenje zbirnih finansijskih novčanih doznaka/uputnica; f) transakcije koje korisnik obavlja u pratnji lica koje očigledno nadzire ponašanje korisnika; g) usluge koje su nove na tržištu i upotreba novih tehnologija za postojeće i nove usluge, koje se moraju posebno pratiti u cilju utvrđivanja stvarnog stepena rizika; h) indirektni poslovni odnos ili transakcija;

	i) transakcije kod kojih se prikriva stvarni sadržaj i / ili vrijednost pošiljke.
Faktori <u>višeg rizika</u> koji se odnose na određenu državu odnosno geografsko područje	
3.	Države <u>višeg rizika</u> u kojima klijent ima prebivalište odnosno boravište za fizička lica ili sjedište za pravna lica, su sljedeće države: a) države koje su na osnovu izvještaja relevantnih međunarodnih institucija (npr. Financial Action Task Force, u daljem tekstu: FATF¹ i Committee of Experts on the Evaluation of Anti- Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism, u daljem tekstu: MONEYVAL²) o zajedničkoj evaluaciji identifikovane kao države koje nemaju efikasan sistem borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma; b) države u kojima je utvrđen visok nivo korupcije i drugih kriminalnih aktivnosti; c) države prema kojima su uvedene sankcije, embargo ili slične mjere; d) države koje pružaju novčanu pomoć ili podršku terorističkim aktivnostima ili imaju određene terorističke organizacije koje djeluju u njihovoj zemlji; e) države koja su poznate kao off-shore finansijski centri;
Faktori <u>nižeg rizika</u> klijenta	
4.	Faktori <u>nižeg rizika</u> klijenta, odnose se na sledeće klijente, odnosno korisnike poštanskih usluga: a) državni organ ili organ lokalne samouprave i drugo pravno lice koje vrši javna ovlašćenja; b) privredno društvo ili drugi oblik obavljanja privredne djelatnosti koje vrši javna ovlašćenja, koje posluje i dostavlja informacije u skladu sa propisima koji uvode obavezu transparentnosti stvarnog vlasnika tog društva; c) iz države ili sa geografskog područja koje pripada manje rizičnom u skladu sa faktorima rizika koji su navedeni u tački 6 ove matrice;

U vezi sa informacijama o rizičnim zemljama odnosno nekooperativnim državama ili teritorijama koji ne ispunjavaju ključne međunarodne standarde vezane za sprječavanje pranja novca ili finansiranja terorizma upućujemo na korišćenje internet stranica relevantnih međunarodnih tijela:

¹ FATF: www.fatf-gafi.org i

² MONEYVAL: www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval

Faktori <u>nižeg rizika</u> u poslovnim odnosima, uslugama ili transakcijama	
5.	Faktori <u>nižeg rizika</u> u poslovnim odnosima, uslugama ili transakcijama: a) transakcije koje se odnose na uplate i isplate zarada, penzija, socijalnih davanja i sl.; b) transakcije kod kojih su iznosi ograničeni; c) transakcije kod kojih se vrše prenosi, uplate, isplate za koje postoji ekonomska opravdanost i čije izvršenje prati adekvatna dokumentacija;
Faktori <u>nižeg rizika</u> koji se odnose na određenu državu odnosno geografsko područje	
6.	Faktori <u>nižeg rizika</u> koji se odnose na određenu državu odnosno geografsko područje: a) ako su te države članice Evropske unije; b) ako imaju efikasan sistem borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, prepoznat od strane FATF-a; c) u kojima je utvrđen nizak stepen korupcije i drugih kriminalnih aktivnosti; d) koje sprovode preporuke FATF-a za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma i za koje se sprovodi kontrola usklađenosti sa ovim preporukama.

Obveznik je dužan da internim aktom obuhvati faktore rizika koji su propisani ovim smjernicama, pri čemu se dodatno mogu definisati i drugi faktori rizika koji su povezani sa specifičnostima karakterističnim za poslovanje Obveznika.

2.2 Ponderisanje faktora rizika

Obveznik je dužan da odredi pondere (iznos/vrijednost) važnosti pojedinog faktora rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u kontekstu određenog poslovnog odnosa, usluge ili transakcije. Ponder dodijeljen pojedinom faktoru rizika može biti različit, u zavisnosti od proizvoda, usluge, klijenta ili grupe klijenata.

Prilikom ponderisanja faktora rizika Obveznik treba da obezbijedi:

- a) da na ponderisanje ne utiče samo jedan faktor;
- b) da se kategorije rizika koje su predviđene Zakonom ne mogu mijenjati (npr. Klijent iz visokorizične zemlje, PEP klijenti i sl.)
- c) da može po potrebi promijeniti bilo koju automatski generisanu ocjenu rizika, pri čemu je potrebno dokumentovati razloge za donošenje odluke o promjeni automatski generisane ocjene;
- d) da ako se upotrebljava automatizovani sistem informacionih tehnologija za dodjelu sveukupne ocjene rizika Obveznik treba da razumije način na koji sistem funkcioniše i način na koji sistem kombinuje faktore rizika da bi dobio sveukupnu ocjenu rizika.

Na osnovu pondera važnosti pojedinačnih faktora rizika, koji su sastavni dio modela mjerenja rizika (matrice), Obveznik treba da izvrši kalkulaciju konačne ocjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na klijenta, grupu klijenata, poslovni odnos, odnosno proizvod ili uslugu.

U odnosu na dobijenu ocjenu rizika, obveznik treba da izvrši rangiranje nivoa rizika, odnosno da definiše nivoe rizika koje smatra neprihvatljivim i prihvatljivim rizikom (koji može biti niži, srednji ili viši).

2.3 Kategorije rizika klijenata (korisnika usluga)

Klasifikacija pojedinog klijenta i grupa klijenata u određenu kategoriju rizika na osnovu propisanih faktora rizika		
Kategorija rizika	Šifra kategorije	Faktor rizika
Niži rizik	A	Obveznik u kategoriju A klasifikuje: • klijenta prema kojem primjenjuje pojednostavljenu provjeru u skladu sa Zakonom; • klijenta po uspostavljanju poslovnog odnosa, pod uslovom da je obveznik za tog klijenta pribavio sve podatke i informacije propisane Zakonom i ukoliko su svi utvrđeni faktori rizika niži; • klijenta kod kojeg tokom praćenja poslovnog odnosa, usluge, odnosno transakcije nije utvrđeno odstupanje od uobičajnog poslovanja.
Srednji rizik	B	Obveznik u kategoriju B klasifikuje klijente koje na osnovu utvrđenih faktora rizika ne može svrstati u A ili C kategoriju rizika, kao i klijente kod kojih je tokom praćenja poslovnog odnosa, usluge, odnosno transakcije utvrdio odstupanje od uobičajnog.
Viši rizik	C	Obveznik u kategoriju C klasifikuje klijenta: • kod kojeg je identifikovao značajno odstupanje u poslovanju, korišćenju usluge, odnosno obavljanja transakcije u odnosu na uobičajeno; • na kojeg se odnose faktori višeg rizika koji su povezani sa zemljom ili geografskim regionom; • na kojeg se odnose faktori višeg rizika povezani sa poslovnim odnosom; • na kojeg se odnose faktori višeg rizika koji su povezani sa proizvodom, uslugom, transakcijom ili distributivnim kanalima.

3. Način identifikacije klijenta i stvarnog vlasnika klijenta, praćenje poslovnog odnosa i kontrola izvršenja usluga i transakcija

Prije zasnivanja poslovnog odnosa, pružanja usluge, odnosno obavljanja transakcije, kao i u toku istog, Obveznik je dužan da sprovodi Zakonom propisane mjere identifikacije, provjere i praćenja poslovanja, a naročito da:

1. izvrši identifikaciju klijenta;
2. utvrdi stvarnog vlasnika poslovnog klijenta i izvrši identifikaciju stvarnog vlasnika;
3. pribavi i evidentira podatke o svrsi, namjeni, cilju i prirodi poslovnog odnosa ili usluge, odnosno transakcije;
4. redovno prati poslovni odnos i vrši kontrolu obavljenih usluga, odnosno transakcija tokom poslovnog odnosa.

Obveznik je dužan da sprovodi pomenute mjere u sledećim slučajevima:

1. prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom;
2. prilikom vršenja povremenih transakcija u iznosu od 15.000 € ili više, bez obzira na to da li se radi o jednoj ili više povezanih transakcija;
3. prilikom svake povremene transakcije koja, u smislu člana 35 do 38 Zakona, predstavlja prenos novčanih sredstava u iznosu od 1.000 € ili više;
4. kada postoji sumnja u tačnost ili vjerodostojnost pribavljenih podataka o identitetu klijenta ili stvarnog vlasnika klijenta;
5. kada u vezi transakcije, klijenta, sredstava ili imovine postoje razlozi za sumnju ili osnovi sumnje da imovina potiče iz kriminalne djelatnosti ili se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma, bez obzira na iznos transakcije;
6. prema fizičkim i pravnim licima koja trguju robom, prilikom izvršenja povremenih transakcija u iznosu od 10.000 € ili više, bez obzira da li se radi o jednoj ili više povezanih transakcija;

Prilikom sprovođenja pomenutih mjera Obveznik je dužan da primijeni obim mjera srazmjeran procijenjenom riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

Kod određivanja obima primjene mjera Obveznik je dužan da, naročito uzme u obzir sljedeće:

1. kategoriju i rizičnost klijenta;
2. prirodu i svrhu poslovnog odnosa, usluge, odnosno transakcije;
3. iznos sredstava, odnosno obim transakcije;
4. usklađenost poslovanja sa svrhom zaključivanja poslovnog odnosa;
5. način organizovanja poslovanja samog obveznika, kada to može biti od uticaja na rizičnost poslovnog odnosa.

3.1. Identifikacija fizičkog lica

Identitet klijenta - fizičkog lica i podatke propisane Zakonom Obveznik utvrđuje i provjerava uvidom u ličnu ispravu klijenta izdatu od strane nadležnog državnog organa uz njegovo prisustvo. Obveznik je dužan da u postupku identifikacije klijenta pribavi fotokopiju lične isprave, i upiše datum, vrijeme i ime i prezime lica koje je izvršilo uvid u ispravu, te tu fotokopije i prikupljene podatke čuva u skladu sa Zakonom.

Identitet klijenta se može utvrditi i bez ličnog prisustva (što predstavlja viši rizik) samo putem videoelektronske identifikacije uz elektronsku identifikaciju, a u skladu i na način predviđen propisom kojim se uređuje video - elektronska identifikacija klijenta.

3.2. Identifikacija pravnog lica

Identitet klijenta pravnog lica i podatke propisane Zakonom Obveznik utvrđuje i provjerava uvidom u Centralni registar privrednih subjekata (CRPS) ili drugi odgovarajući javni registar, odnosno na osnovu originala ili ovjerene kopije isprave CRPS-a ili drugog odgovarajućeg javnog registra u koji je subjekt upisan, koju u ime pravnog lica zastupnik podnese, kao i iz drugih dokumenata odnosno poslovne dokumentacije iz kojih je moguće utvrditi podatke propisane Zakonom. Navedene isprave ne smiju biti starije od 3 mjeseca od dana izdavanja.

Ako ocijeni da je, radi potvrđivanja istinitosti dobijenih podataka ili vjerodostojnosti isprava i druge poslovne dokumentacije iz koje su uzeti podaci, potrebno pribaviti i druge podatke, Obveznik prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja usluge, odnosno transakcije, od zastupnika ili ovlašćenog lica pribavlja i pisanu izjavu.

3.3. Identifikacija zastupnika, odnosno ovlašćenog lica

Prilikom zasnivanja poslovnog odnosa, pružanja usluge, odnosno obavljanja transakcije od strane zastupnika ili ovlašćenog lica (punomoćnika) Obveznik vrši identifikaciju tog zakonskog zastupnika ili ovlašćenog lica i pribavlja potrebne podatke o klijentu, u čije se ime uspostavlja poslovni odnos ili obavlja usluga, odnosno transakcija.

Identifikacija se vrši u skladu sa odredbama Zakona i ovih smjernica u dijelu koji reguliše identifikaciju fizičkog lica.

Obveznik je dužan da pribavi podatke o svim direktorima pravnog lica ili privrednog društva, odnosno da izvrši uvid u original ili ovjerenu fotokopiju ovlašćenja za zastupanje i da prikupljene podatke i ovlašćenja zadrži u svojoj dokumentaciji.

3.4. Utvrđivanje stvarnog vlasnika

Obveznik je dužan da utvrdi stvarnog vlasnika pravnog lica, odnosno lica koja se shodno Zakonu smatraju stvarnim vlasnikom, pribavljanjem podataka uvidom u Registar stvarnih vlasnika koji vodi organ uprave nadležan za naplatu poreza, uvidom u CRPS ili drugi odgovarajući javni registar, kao i uvidom u sudski, poslovni ili drugi javni registar u koji je upisano strano pravno lice ili privredno društvo, pri čemu je dužan da odštampa izvod iz tog registra i označi datum i vrijeme, kao i ime i prezime lica koje je izvršilo uvid.

Podatke o stvarnom vlasniku Obveznik može pribaviti i uvidom u original ili ovjerenu fotokopiju isprave iz CRPS ili drugih prethodno pomenutih javnih registara.

Podaci o stvarnim vlasnicima pravnog lica ili sličnog pravnog subjekta stranog prava provjeravaju se u mjeri kojom se obezbjeđuje potpun i jasan uvid u stvarno vlasništvo i upravljanje klijentom, u skladu sa procijenjenim stepenom rizika kompletnog poslovnog odnosa.

3.5. Praćenje poslovnog odnosa i kontrola izvršenja usluga i transakcija

Obveznik je dužan da uspostavi odgovarajuće procedure za redovno i pažljivo praćenje poslovnog odnosa i kontrolu izvršenih usluga i transakcija klijenta, kako bi se osiguralo da obim, odnosno učestalost sprovođenja mjera praćenja poslovnog odnosa i kontrole izvršenih usluga i transakcija bude prilagođen procjenjenom riziku od pranja novca i finansiranja terorizma, a u skladu sa izvršenom analizom rizika.

Obveznik je dužan da pribavi podatke o cilju, prirodi (osnovu) ili svrsi poslovnog odnosa, usluge i transakcije i druge podatke u skladu sa Zakonom, i da kontinuirano sprovodi odgovarajuće mjere za otkrivanje sumnjivih aktivnosti klijenta. Pomenute mjere sprovodi na osnovu liste indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija, za koje postoji osnov sumnje da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma, kao i na osnovu drugih informacija i podataka. Svi klijenti moraju biti obuhvaćeni ovom procedurom, bez obzira na njihov rizični profil.

3.6. Posebni oblici utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i praćenja poslovnog odnosa, kontrole izvršenja usluga i transakcija

Zakonom su predviđeni posebni oblici utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i praćenja poslovnog odnosa, kontrole izvršenja usluga i transakcija:

- Produbljena provjera i
- Pojednostavljena provjera.

Ukoliko analiza rizika ukaže da utvrđeni faktori rizika klijenata, poslovnog odnosa, transakcija, proizvoda, usluga, distributivnog kanala, državne ili geografske oblasti pripadaju kategoriji faktora višeg rizika od pranja novca ili finansiranja terorizma Obveznik je dužan da primjeni produbljene mjere utvrđivanja i provjere identiteta klijenta, praćenja poslovnog odnosa i kontrole usluga i transakcija u skladu sa Zakonom.

Obveznik je dužan da sprovodi produbljene mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenta, u sljedećim slučajevima:

- kad je klijent ili stvarni vlasnik klijenta PEP, u smislu odredbi Zakona;
- kod složenih ili neuobičajenih transakcija;
- kod sumnjivih transakcija;
- prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa ili vršenja usluge ili transakcije sa licem iz visoko-rizične treće države;
- ili kad je visoko-rizična treća država uključena u transakciju;
- kad je u skladu sa Nacionalnom procjenom rizika utvrđen viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma i
- u svim ostalim slučajevima kada je utvrđen viši rizik od pranja novca i finansiranja terorizma.

Ukoliko analiza rizika ukaže da utvrđeni faktori rizika klijenata, poslovnog odnosa, transakcija, proizvoda, usluga, distributivnog kanala, državne ili geografske oblasti pripadaju kategoriji faktora nižeg rizika od pranja novca ili finansiranja terorizma, Obveznik može primjeniti pojednostavljene mjere utvrđivanja i provjere identiteta klijenta, praćenja poslovnog odnosa i kontrole usluga i transakcija u skladu sa Zakonom.

3.7. Politički eksponirana lica

Politički eksponirana lica (PEP) pripadaju kategoriji klijenata višeg rizika, prema kojima je Obveznik dužan da preduzima mjere produbljene provjere utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i praćenja poslovnog odnosa i kontrole transakcija u skladu sa Zakonom. Lica koja pripadaju ovoj kategoriji klijenata su utvrđena članom 54 Zakona.

Obveznik je dužan da prije zasnivanja poslovnog odnosa sa klijentom u Registru politički eksponiranih lica provjeri da li je klijent, njegov zakonski zastupnik, ovlašćeno lice ili stvarni vlasnik klijenta politički eksponirano lice. Provjere navedenih podataka Obveznik vrši koristeći Registar politički eksponiranih lica koji vodi i održava Agencija za sprečavanje korupcije.

Ako je klijent ili njegov stvarni vlasnik politički eksponirano lice, Obveznik pored standardnih mjera utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i kontrole usluga i transakcija primjenjuje produbljene mjere u skladu sa Zakonom.

IV UPRAVLJANJE RIZICIMA OD PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

Obveznik, koji svoje usluge pruža na tržištu poštanskih usluga, je dužan da kontinuirano upravlja svim rizicima kojima je izložen u svom poslovanju, a u skladu sa Zakonom i procijenjenim rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma. U tom smislu Obveznik je dužan da uspostavi sistem za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma kojim se obezbjeđuje:

- Identifikacija rizika koji proizilazi iz postojećih, kao i rizika koji mogu proizići iz novih proizvoda, usluga ili aktivnosti subjekata na tržištu poštanskih usluga;
- Mjerenje rizika kroz uspostavljanje mehanizama i procedura za tačnu i blagovremenu procjenu rizika;
- Praćenje i analiziranje rizika;
- Kontrolisanje i minimiziranje rizika.

Uspostavljeni sistem upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma treba da umanjí rizike utvrđene analizom rizika i da obuhvati:

1. analizu rizika;
2. usvajanje i primjenu internih akata o politikama, kontrolama i procedurama u cilju efektivnog upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma;
3. kontinuirano praćenje i nadzor nad utvrđenim rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma;

4. uspostavljanje odgovarajuće unutrašnje organizacije, odnosno organizacione strukture Sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, srazmjerno obimu i prirodi djelatnosti Obveznika, funkcionalnu povezanost i efikasno postupanje svih djelova sistema.

1. Interna akta o politikama, kontrolama i procedurama

Obveznik je dužan da internim aktima uspostavi politike, kontrole, procedure i da preduzima radnje za umanjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, na način da omogući uspostavljanje sistema upravljanja rizikom koji obezbjeđuje stalno praćenje i preispitivanje rizika, uključujući i provjeru izloženosti riziku za sve klijente, države ili geografska područja, poslovne odnose, proizvode, usluge, transakcija i distributivne kanale.

Politike, kontrole i procedure koje su sadržane u pomenutim internim aktima moraju biti srazmjerne veličini Obveznika, obimu i prirodi djelatnosti koju obavlja, vrsti klijenata sa kojima posluje, kao i vrsti proizvoda i usluga koje pruža.

Donošenje ovih internih akata treba da obezbijedi kontinuitet upravljanja rizikom, bez obzira na eventualne promjene u sastavu rukovodstva ili zaposlenih, odnosno bez obzira na promjene u strukturi Obveznika.

Interna akta o politikama, kontrolama i procedurama Obveznika moraju obuhvatiti većinu mjera i radnji koje su saglasno članu 11 Zakona dužni da preduzimaju obveznici, a naročito:

- ciljeve, obim i način rada sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma;
- određivanje ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamjenika;
- način dostavljanja podataka finansijsko obavještajnoj jedinici;
- zaštitu, čuvanje podataka i vođenje evidencija;
- bezbjednosne provjere zaposlenih u skladu sa Zakonom kojim se uređuje tajnost podataka;
- uspostavljanje i organizovanje nezavisne unutrašnje kontrole i revizije u čijem djelokrugu rada je redovna procjena adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Politike, kontrole i procedure utvrđuje nadležni organ upravljanja Obveznika.

2. Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Obveznik je dužan da odredi ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i najmanje jednog zamjenika tog lica, te da u roku od tri dana od dana određivanja finansijsko obavještajnoj jedinici dostavi obavještenje koje sadrži Zakonom propisane podatke o tim licima.

Obveznik je dužan da o promjeni ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno njegovog zamjenika finansijsko obavještajnu jedinicu obavijesti u roku od tri dana od dana izvršene promjene.

Navedena lica su odgovorna za sprovođenje propisanih mjera i radnji koje se preduzimaju u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Za ovlašćeno, odnosno njegovog zamjenika, može se imenovati lice koje:

- je završilo obuku i ima položen stručni ispit za vršenje poslova ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- ima licencu za vršenje poslova ovlašćenog lica za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- nije pravosnažno osuđivano za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci.

Uslovi za imenovanje ovlašćenog lica i njegovog zamjenika, način ispunjavanja propisanih uslova, kao i njihove obaveze su propisane Zakonom.

Obveznik je dužan da ovlašćenom licu i njegovom zamjeniku obezbijedi odgovarajuće, Zakonom propisane, uslove za rad.

Ovlašćeno lice i njegov zamjenik moraju biti funkcionalno i organizaciono odvojeni od drugih organizacionih djelova Obveznika, a za svoj rad su neposredno odgovorni organu upravljanja, poslovodnom ili drugom sličnom organu Obveznika.

3. Obaveza vođenja evidencija, zaštita i čuvanje podataka

Obveznik je dužan da vodi sljedeće evidencije propisane članom 117 Zakona:

- evidenciju o mjerama poznavanja i praćenja poslovanja klijenta;
- evidenciju o složenim i neuobičajenim transakcijama;
- evidenciju o podacima dostavljenim finansijsko-obavještajnoj jedinici;
- evidenciju o naredbama o privremenom obustavljanju izvršenja transakcije;
- evidenciju o zahtjevima za praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu;
- evidenciju o pristupima nadzornog organa podacima, informacijama i dokumentaciji;
- evidenciju o stručnom osposobljavanju i usavršavanju zaposlenih u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Sadržaj i način vođenja evidencija, način zaštite i čuvanja podataka su propisani Zakonom.

4. Izvještavanje finansijsko-obavještajne jedinice

Obveznik je dužan da finansijsko-obavještajnoj jedinici dostavi izvještaje:

- za svaku gotovinsku transakciju u iznosu od 15.000 € ili više ili bezgotovinsku transakciju u iznosu od 100.000 € ili više, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana izvršenja transakcije;
- za svaku transakciju u iznosu od 10.000 € ili više, a koja se vrši na računima pravnih i fizičkih lica u visoko rizičnim trećim državama ili ako takva transakcija uključuje visoko rizične treće države, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana izvršenja transakcije;
- za svaku sumnjivu transakciju prije izvršenja transakcije, bez odlaganja. Obveznik je dužan da sumnjivu transakciju zadrži od izvršenja, bez obzira na iznos, do donošenja naredbe finansijsko-obavještajne jedinice. Ako Obveznik zbog prirode transakcija ili

drugih opravdanih razloga ne može da zadrži od izvršenja sumnjivu transakciju, dužan je da finansijsko-obavještajnoj jedinici dostavi izvještaj o transakciji, bez odlaganja, a najkasnije sljedećeg radnog dana od dana izvršenja transakcije. Prilikom dostavljanja navedenih podataka Obveznik je dužan da obrazloži razloge o nemogućnosti zadržavanja izvršenja navedene transakcije;

- u vezi sa novčanim sredstvima ili drugom imovinom za koju zna ili ima razloge za sumnju da predstavljaju imovinsku korist stečenu kriminalnom djelatnošću ili da su povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma, bez odlaganja;
- ako klijent zatraži savjet u vezi pranja novca ili finansiranja terorizma, bez odlaganja;
- o svakom uvidu u podatke, informacije i dokumentaciju koji nadzorni izvrši kod Obveznika, najkasnije u roku od tri radna dana od izvršenog uvida;

5. Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija

Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija koju utvrđuje Ministarstvo unutrašnjih poslova predstavlja osnov prilikom prepoznavanja i utvrđivanja sumnjivih okolnosti povezanih sa određenim klijentom, uslugom, transakcijom ili poslovnim odnosom, a koje se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma.

Obveznik je dužan da izradi i sopstvenu listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija, a koja će se odnositi na tržište poštanskih usluga i koja se može dopunjavati i prilagođavati potrebama Obveznika, u skladu sa trendovima i tipologijama pranja novca i finansiranja terorizma koje proizilaze iz njegovog poslovanja.

6. Unutrašnja kontrola i revizija

Obveznik je dužan da obezbijedi redovnu unutrašnju kontrolu i reviziju sprovođenja politika, kontrola i procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma koji je utvrđen u analizi rizika.

Kako za Obveznika važi obaveza postojanja nezavisne interne revizije, Obveznik je dužan da organizuje i nezavisnu internu reviziju u čijem djelokrugu rada treba da bude redovna procjena adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Unutrašnja kontrola i revizija sprovode se na način da se spriječe, otkriju i isprave greške učinjene tokom primjene propisa iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i da se unaprijede politike, kontrole i procedure za otkrivanje sumnjivih klijenata i transakcija.

7. Stručno osposobljavanje

Obveznik je dužan da obezbijedi redovno stručno osposobljavanje i usavršavanje u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma svih zaposlenih koji učestvuju u sprečavanju i otkrivanju pranja novca i finansiranja terorizma kod Obveznika.

U okviru stručnog osposobljavanja i usavršavanja iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma zaposleni kod Obveznika se upoznaju sa odredbama Zakona i propisima donijetim na osnovu Zakona, internim aktima Obveznika u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma, stručnom literaturom o sprečavanju i

otkrivanju pranja novca i finansiranja terorizma, listama indikatora, kao i sa propisima kojima se uređuju međunarodne restriktivne mjere, zaštita podataka o ličnosti i tajnost podataka.

Obveznik bi edukacijom zaposlenih trebao obezbijediti jasnije razumijevanje njihove uloge u sistemu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno shvatanja njihovih konkretnih dužnosti i odgovornosti.

Obveznik je dužan da, do kraja prvog kvartala tekuće godine, pripremi program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih, za tu godinu.

Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih priprema ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, odnosno njegov zamjenik.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Obveznik je dužan da svoje poslovanje uskladi sa ovim smjernica u roku od od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu podzakonskih akata iz člana 139 stav 1 Zakona.

Danom stupanja na snagu ovih smjernica prestaju da važe Smjernice za analizu rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod učesnika na tržištu poštanskih usluga broj 0901-1568/1 od 12.03.2015. godine.

Ove smjernice stupaju na snagu 27.06.2024.godine, a objaviće se na internet stranici Agencije.

Broj: 0901- 3791/1

Podgorica, 27.06.2024.godine

Predsjednik Savjeta

Dr Milan B. Radulović, dipl. ing. el.

